

**REHBERLİK VE
PSİKOLOJİK
DANIŞMA
HİZMETLERİ
ETİK YÖNERGESİ**

Amaç ve kapsam

Bu Yönergenin amacı, Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatında, özel ve resmî eğitim kurumlarında, rehberlik ve araştırma merkezlerinde yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etik ilkelerini belirlemek ve bu hizmetleri yürüten personelin görev, yetki ve sorumluluklarıyla ilgili uyması gereken etik ilkelere yönelik usul ve esasları düzenlemektir.

Tanımlar

Etik ilke: Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel ve resmî eğitim kurumları ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürüten personelin uyması gereken ilkeleri,

Etik ikilem: Rehber öğretmen/psikolojik danışmanın karşılaştığı bir duruma ilişkin karar alma sürecinde seçeneklerden her birinin etik açıdan kabul edilebilir bazı yönlerinin olması ancak tüm etik ilkelerin aynı anda tam olarak karşılanamamasından dolayı yaşanan kararsızlığı,

Etik ikilem karar alma basamakları: Etik ikilem söz konusu olduğunda takip edilmesi gereken; ikilemin tanımlanması, tüm etik ilkelerin, ilgili mevzuatın dikkate alınması, bütün eylem yollarının belirlenmesi, en uygun eylemin seçilmesi ve uygulama sonucunun değerlendirilmesi basamaklarını,

Süpervizyon: Rehber öğretmen/psikolojik danışmanın kendisinden daha deneyimli ve yetkin olan bir uzman tarafından sistemli bir şekilde, kişisel ve mesleki yeterliklerinin desteklenmesi, güçlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla geri bildirimler almasına yönelik süreci ifade eder.

Rehberlik ve Psikolojik danışma hizmetlerinin etik ilkeleri

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesinde;

- a) Yetkinlik,
  - b) Dürüstlük,
  - c) Gizlilik,
  - ç) Duyarlılık,
  - d) Bilimsellik,
  - e) Sorumluluk
- ilkeleri esastır.

Eğitim kurumu m¼d¼r¼n¼n g¼rev, yetki ve sorumlulukları

Eğitim kurumu m¼d¼r¼n¼n rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etik ilkeler doğrultusunda y¼r¼t¼lmesine ilişkin g¼revleri şunlardır:

- a) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etik ilkeler doğrultusunda y¼r¼t¼lmesi için gerekli t¼m ¼nlemleri alır.
- b) T¼m ¼đrencilerin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinden faydalanabilmesi için gerekli koşulları sağlar.
- c) Rehber ¼đretmen/psikolojik danışmanın g¼revini hizmetin amaçlarına ve etik ilkelere uygun olarak yerinde, zamanında ve nitelikli bir şekilde yapmasını sağlar.
- d) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinden yararlanan ¼đrencilere ilişkin hizmetin gerektirdiği **¼zel ve gizlilik içeren bilgi ve belgeleri rehber ¼đretmen/psikolojik danışmandan talep etmez.**
- e) **İhmal ve istismar vakalarını veya ihmal ve istismar ř¼phesi bulunan durumları T¼rk Ceza Kanunu'nun ilgili maddeleri doğrultusunda gerekli mercilere bildirir ve/veya s¼reten ilk haberdar olan personelin gerekli mercilere bildirmesi s¼recini destekler.**
- f) İhmal ve istismar vakalarında veya ihmal ve istismar ř¼phesi bulunan durumlarda iş ve işlemlerin gizlilik ilkesine uygun bir şekilde y¼r¼t¼lmesini sağlar.
- g) İhmal ve istismar vakalarının veya ihmal ve istismar ř¼phesi bulunan durumların bildirim s¼reci ve sonrasında bireyin s¼reten en az şekilde etkilenmesi için gerekli tedbirleri alır.

h) Rehber öğretmen/psikolojik danışmana rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin dışında öğretim, yönetim ve büro işlerine ilişkin görevler vermez.

1) Rehber öğretmen/psikolojik danışmanın boş derse girmesini talep etmez, ancak rehber öğretmen/psikolojik danışmanın talep etmesi durumunda sınıfta rehberlik etkinlikleri uygulamasına ilişkin gerekli desteği sağlar.

i) Disiplin kuruluna veya öğrenci davranışlarını değerlendirme kuruluna sevk edilen öğrencilere ilişkin raporun hazırlanması sürecinde rehber öğretmen/psikolojik danışmanlardan öğrencinin ceza alması ya da almaması yönünde herhangi bir ifadeye yer vermesini talep etmez.

j)) Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara disiplin olayının araştırılması ve öğrencilerin ifadelerinin alınması gibi rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleriyle bağdaşmayan görevler vermez.

REHBER ÖĞRETMEN/PSİKOLOJİK DANIŞMANIN GÖREVLERİ

Rehber öğretmen/psikolojik danışmanların rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etik ilkeler doğrultusunda yürütülmesine ilişkin görevleri şunlardır:

a) Yetkinlik ilkesi kapsamında;

- 1) Yetkinlik sınırları dâhilinde hizmet sunar.
- 2) Mesleki bilgi, beceri ve yeterliliğini arttırmak için mesleğine ilişkin güncel gelişmeleri takip eder ve bu amaçla mesleki gelişim imkânlarını kullanır.
- 3) İhtiyaç duyduğu konularda gerektiğinde süpervizyon alır.
- 4) Yardım hizmeti sunulan bireyin iyiliğini ve yararını gözeterek ilgili kişi ve kurumlarla iş birliği ve eş güdüm içinde çalışır.
- 5) Bireyin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin müdahale alanı ya da rehber öğretmen/psikolojik danışmanın mesleki yeterlikleri dışında kalan bir uzmanlık alanında yardıma ihtiyaç duyması durumunda, bireyi yardım alabileceği daha yetkin uzman kişi, kurum ve kuruluşlara yönlendirir.
- 6) Bireyin yönlendirilebileceği başka bir ruh sağlığı uzmanı olmaması veya bireyin başka bir ruh sağlığı uzmanından yardım alma imkânının olmadığı durumlarda etik ikilem karar alma basamaklarını takip eder ve uygunsa yardım hizmeti sunmaya devam eder.
- 7) Rehber öğretmen/psikolojik danışman rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini en etkili şekilde sunabilmek için iyilik hâlini korur. İyilik hâlini olumsuz etkileyen durumlar nedeniyle görev ve sorumluluklarını yerine getirmekte güçlük yaşadığında gerekli tedbirleri alır.

b)Dürüstlük ilkesi kapsamında;

- 1)Kendini doğru olarak tanıtır ve mesleki nitelikleri hakkında doğru bilgi verir.
- 2)Gerçekleştirdiği çalışmalarda bireylere doğru ve güvenilir bilgi verir.
- 3)Kendine veya bir tanıdığına maddi bir destek sağlamak için öğrenciyi okul dışındaki kurum veya kişilere yönlendirmez.
- 4)Çalışmalarını herhangi bir maddi ve/veya manevi fayda ya da çıkar sağlamadan yürütür.

c)Gizlilik ilkesi kapsamında;

1)Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinden yararlanan bireylere ilişkin hizmetin gerektirdiği özel ve gizlilik içeren bilgi ve belgeleri, bireyin izni olmadan, birey reşit değilse velisinin izni olmadan adli ve idari soruşturma kapsamı haricinde paylaşmaz.

2)Bireysel veya grupta psikolojik danışma sürecinin başlangıcında, kişinin kendine ya da başkalarına zarar vermiş ya da zarar verecek olması durumunda gizlilik ilkesinin geçerli olmayacağını ve danışma sürecinde elde edilen bilginin yetkili kişilerle paylaşılacağını bireye bildirir.

3)İhmal ve istismar vakalarında veya ihmal ve istismar şüphesi durumlarında kişinin beyanını esas alarak olayın gerçekleştiği zamana bakmaksızın tutanak tutar ve gerekli mercilere bildirir.

4)İhmal ve istismar vakalarının veya ihmal ve istismar şüphesi durumlarının bildirim süreci ve sonrasında bireyin en az şekilde etkilenmesi için gerekli desteği sağlar.

ÇOCUK İHMAL ve İSTİSMARI

5) Rehber öğretmen/psikolojik danışman süpervizyon alırken yardım hizmeti sunulan bireyin onayını almak veya kişisel bilgilerini gizlemek koşulu ile psikolojik danışma sürecine ilişkin bilgileri süpervizyon aldığı kişiyle paylaşabilir.

6) Bireyin aynı zamanda diğer ruh sağlığı uzmanları tarafından da takip edilmesi veya başka bir uzmana yönlendirilmesi durumunda bireye ait bilgileri bireyin, birey öğrenci ise velisinin izni ile paylaşabilir.

7) **Bireylerin ses veya görüntüsünü kaydetmeden önce bireyin, birey öğrenci ise velisinin yazılı iznini alır.**

8) Grup etkinliklerinde veya grupla psikolojik danışmada paylaşılanların grup içinde kalmasının önemi konusunda grup üyelerini bilgilendirir ve gizliliğe uyma konusunda teşvik eder.

ç)Duyarlılık ilkesi kapsamında;

- 1)İrk, dil, din, renk, cinsiyet, görüş ve statü ayrımcılığı yapmaksızın danışanlarına eşit ve adil davranır.
- 2)Hayat boyu rehberlik anlayışıyla bireylerin yaş, gelişim özellikleri ve öğretim kademelerini dikkate alır ve bireylerin bütüncül olarak gelişimine katkı sağlar.
- 3)Sunduğu hizmetlerde bireysel ve toplumsal özellikler ile ihtiyaçları göz önünde bulundurur.
- 4)Bireye zarar verici davranışlardan, uygulamalardan ve tutumlardan kaçınır.
- 5)Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin objektifliğini ve bireye yönelik yararını engelleyecek/bozacak nitelikteki her türlü ilişkiden kaçınır.
- 6)**Bireysel ve grupta psikolojik danışma hizmeti sunarken bireylerin gönüllü katılımını esas alır. Ancak yasal süreçler gibi zorunlu olarak psikolojik danışma hizmeti verilen durumlarda danışanları sürece katılmaya teşvik eder.**
- 7)Bireyin ve ailesinin seçim ve kararlarına saygı gösterir.
- 8)Rehber öğretmen/psikolojik danışman kendi değerlerinin ve inançlarının farkında olur, yardım sunduğu bireyi kendi değer ve inançları doğrultusunda etkilemeye çalışmaz.
- 9)Disiplin kuruluna veya öğrenci davranışlarını değerlendirme kuruluna sevk edilen öğrencilere ilişkin raporun hazırlanması sürecinde öğrencinin gelişim dönemi özellikleri, duygu, düşünce ve davranışlarının nedenleri, aile yapısı ve sosyal çevresi gibi etkenleri bir bütün olarak değerlendirir. Raporda öğrencinin ceza alması ya da almaması yönünde herhangi bir ifadeye yer vermez.

d) Bilimsellik ilkesi kapsamında;

- 1) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini bilimsellik esasına dayalı olarak sunar.
- 2) Psikolojik ölçme araçlarının kullanılmasında Bakanlıkça alınan önlemlere uygun olarak hareket eder.
- 3) Psikolojik ölçme aracının geçerliği, güvenirliği, geliştirme ya da uyarlama çalışmaları, sınırlılıkları ve bu aracın hangi amaçlar için nasıl kullanılacağı konularında yeterli bilgi ve beceriye sahip olur ve psikolojik ölçme aracının uygulama yönergesinde belirtilen kurallara uygun olarak hareket eder.
- 4) *Uygulama ve değerlendirme yeterliliğine sahip olmadığı psikolojik ölçme araçlarını kullanamaz ve yeterlilik sınırlarını aşamaz.*
- 5) Kişinin dil, engel durumu gibi bireysel farklılıklarına ve gelişimsel özelliklerine uygun psikolojik ölçme araçlarını kullanır.
- 6) *Psikolojik ölçme aracının içeriğinin korunmasından ve sonuçlarının gizliliğinden sorumludur.*

7)Uyguladığı psikolojik ölçme aracına ilişkin sonuçlar hakkında bireye bilgi verir. Tanılama amacıyla kullanılan ölçme araçlarında bireyin ve ailesinin sonuçları sayısal değer olarak talep etmesi hâlinde sonucu zekâ bölümü aralıkları çerçevesinde verir. Ayrıca kullanılan ölçeğin sınırlılıkları ile ilgili bilgi verir.

8)Kullanacağı bireyi tanıma tekniklerinin geçerli, güvenilir ve kültüre uygun olmasına dikkat eder.

9)**Bireyi tanıma çalışmalarında tek bir psikolojik ölçme aracı sonucuna göre birey hakkında kesin yargıya varmak yerine, uyguladığı diğer test ve test dışı tekniklerin sonuçlarını birlikte değerlendirir.**

10)Araştırma ve projelerde kullanılacak veri toplama araçlarında yer alan soruların veya ifadelerin etik açıdan uygun olmasına ve katılımcıların kişilik haklarını ihlal eder nitelikte olmamasına dikkat eder.

11)**Başka kişi ya da kurumların geliştirdiği veri toplama araçlarını kullanmak istemesi durumunda veri toplama araçlarını kullanmak için ilgili kişi veya kişiler ile kurum veya kurumlardan gerekli izni alır.**

12)**Araştırma sürecinde toplanan kişisel verileri araştırma amacı dışında katılımcıların izni olmaksızın hiçbir kişi, kurum ve kuruluşla paylaşmaz.**

e) Sorumluluk ilkesi kapsamında;

- 1) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini en etkin şekilde yerine getirmekle sorumludur.
- 2) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında yapacağı tüm çalışmalarda etik ilkelere uygun davranır.
- 3) Etik ikilem söz konusu olduğunda etik karar alma basamaklarını takip eder.
- 4) Gerektiğinde yeterliliği ölçüsünde süpervizyon verir.
- 5) Meslektaşlarını etik ilkelere uyma konusunda teşvik eder.
- 6) Sunduğu hizmetlerde bireyin ve toplumun yararını gözetir.
- 7) Görüşme veya danışma sürecini etkili kullanır, bu süreyi kişisel problemlerini konuşmak veya çözmek için kullanmaz.
- 8) Sosyoekonomik ve kültürel açıdan dezavantajlı olan öğrenciler ile özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin güçlendirilmesi ve tüm öğrencilerin en üst düzeyde eğitim imkânından yararlanmasına engel olan durumların ortadan kaldırılması için gayret gösterir.
- 9) Sorumluluğunda olan stajyer öğrencilere uzmanlığı ile ilgili bilgi ve deneyimlerini aktararak öğrencileri etik ilkelere uymaya teşvik eder.

(f) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin ihtiyaç duyulduğunda çevrimiçi bilgi teknolojileri kullanılarak uzaktan verilmesi durumunda, bu hizmetleri etik ilkeler doğrultusunda yürütür.

SINIF REHBER ÖĞRETMENİNİN GÖREVLERİ

Sınıf rehber öğretmeninin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etik ilkeler doğrultusunda yürütülmesine ilişkin görevleri şunlardır;

a) Öğrencilerine ilişkin özel ve gizlilik içeren bilgi ve belgeleri öğrenci ve velisinin izni olmadan adli ve idari soruşturma kapsamı haricinde paylaşmaz. Ancak bilgileri iş birliği ve yönlendirme kapsamında öğrenci ve velisinin iznini alarak ilgili uzmanlarla paylaşabilir.

b) Sınıf rehberlik etkinliklerinin uygulanması sürecinde yapılan paylaşımların sınıf içinde kalmasının önemi konusunda öğrencileri bilgilendirir ve onların özel ve gizlilik içeren paylaşımlarını başka bireylerle paylaşmaz.

c) İhmal ve istismar vakalarında veya ihmal ve istismar şüphesi durumlarında tutanak tutarak gerekli mercilere başvurur ve öğrencinin üstün yararını gözeterek gizlilik ilkesine uygun olarak hareket eder.

ç) Öğrencilere en etkili şekilde rehberlik edebilmek için gerekli bilgi ve becerilerini geliştirir.

d) Sınıf rehberliği için ayrılan süreyi amacına uygun olarak etkili bir şekilde kullanır ve rehberlik dışı faaliyetlerde bulunmaz.

e) Rehber öğretmen/psikolojik danışmandan öğrenciye ait özel ve gizlilik içeren bilgi talep etmez. Öğrencinin sosyal duygusal, akademik veya kariyer konularında danışma hizmeti aldığına dair genel bilgiler edinebilir.

DİĞER ÖĞRETMENLERİN GÖREVLERİ

Öğretmenlerin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etik ilkeler doğrultusunda yürütülmesine ilişkin görevleri şunlardır:

A) Öğrencilerine ilişkin özel ve gizlilik içeren bilgi ve belgeleri öğrenci ve velisinin izni olmadan adli ve idari soruşturma kapsamı haricinde paylaşmaz. Ancak bilgileri iş birliği ve yönlendirme kapsamında öğrenci ve velisinin iznini alarak ilgili uzmanlarla paylaşabilir.

B) İhmal ve istismar vakalarında veya ihmal ve istismar şüphesi durumlarında tutanak tutarak gerekli mercilere başvurur ve öğrencinin üstün yararını gözeterek gizlilik ilkesine uygun olarak hareket eder.

C) Rehberlik hizmetleri ile ilgili bilgi ve becerilerini geliştirir.

Ç) Rehber öğretmen/psikolojik danışmandan öğrenciye ait özel ve gizlilik içeren bilgi talep etmez. Öğrencinin sosyal duygusal, akademik veya kariyer konularında danışma hizmeti aldığına dair genel bilgiler edinebilir.

ÇOCUK İHMALİ VE İSTİSMAR

Artvin Rehberlik ve Araştırma Merkezi

İletişim:0466 212 70 85

artvinram

Artvin Rehberlik ve
Araştırma Merkezi

@ArtvinRam

artvinram008@gmail.com